

Από την ομορφιά του λάθους στην αλήθεια της λύσης

N. Αυγερόσ

Η γενική εκπαίδευση έχει δεχτεί τόσες επιθέσεις από τους ψυχολογικούς παράγοντες που ξεχνά πλέον την ουσία της: το γνωστικό αντικείμενο. Αυτό το αποτέλεσμα είναι ο συνδυασμός του εκφυλισμού της γνώσης σε ύλη και του μικρού ανθρώπου σε παιδί. Ενώ η γνώση δεν ασχολείται με την ύλη του προγράμματος και οι μικροί άνθρωποι είναι πρώτα από όλα άνθρωποι που χαρακτηρίζονται από την αναίτιότητα της αλήθειας. Η μαζικοποίηση της εκπαίδευσης προκάλεσε την εισβολή του συμπεριφορισμού. Αυτό επέτρεψε μια μεγαλύτερη επιρροή της ψυχολογίας σ' έναν τομέα που δεν ήταν προβληματικός εξ ορισμού. Η μεγαλύτερη επίπτωση αυτής της νέας προσέγγισης είναι η μη ύπαρξη του λάθους. Είναι όλη η ουσία και πρέπει να λένε μπράβο σε κάθε προσπάθεια. Και ακόμα όταν ακούμε εκφράσεις του τύπου: πρέπει ν' αγκαλιάζουμε το λάθος, στην ουσία είναι για να το πνίξουμε καλύτερα. Το πρόβλημα είναι ότι η μεθοδολογία και η διαδικασία εύρεσης μιας αποτελεσματικής λύσης έχουν εκφυλιστεί. Μόνο η λύση έχει νόημα για τη μαζική εκπαίδευση. Ενώ το πρόβλημα είναι απλώς ένα εμπόδιο. Αν όμως εξετάσουμε τα οπτικά μαθηματικά, τα γνωστικά μαθηματικά και γενικότερα τις επιστήμες, αντιλαμβανόμαστε πόσο σημαντική είναι η έννοια του λάθους. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την επισημολογία με τις θεμελιώδεις τομές του Popper, του Lakatos, του Kuhn, αλλά και του Feynabend.

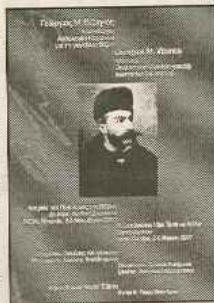
Στο πλαίσιο της πρακτικής διδακτικής, πρέπει να αναδειχούμε και την αισθητική του λάθους. Αν και δεν είναι απαραίτητη μία αξιωματική προσέγγιση, μπορούμε να διευκρινίσουμε μερικά στοιχεία αυτού του πεδίου. Ας αρχίσουμε, λοιπόν, από τη λύση. Αυτή μπορεί να είναι σωστή αλλά να αποτελεί απλώς μια μεταφορά δομής που δεν προσφέρει καμία πληροφορία. Η λύση μπορεί να μην είναι αισθητική διότι λειτουργεί με μια απλοϊκή προσέγγιση όπου η τεχνική κυριαρχεί της τέχνης. Η λύση μπορεί να είναι άσχημη διότι χρησιμοποιεί μια τεράστια γνώση για να αποδείξει ένα ανούσιο αποτέλεσμα. Αυτά τα χαρακτηριστικά τα έχει και το λάθος που μπορεί να ερμηνευτεί ως ο γρηγορότερος τρόπος για ν' αλλάξουμε μία μεθοδολογία. Κατά συνέπεια, το λάθος μπορεί να είναι γνωστικό εργαλείο να έχει χαρακτηριστικά που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την εύρεση της λύσης. Με άλλα λόγια, το γενικό αποτέλεσμα μπορεί να είναι αρχικά λανθασμένο, αλλά να έχει ενδιάμεσο σωστό αποτέλεσμα. Μπορεί η τεχνική να μην είναι ορθολογική αλλά να ανοίγει τον δρόμο, όπως με το περίφημο παράδειγμα του Euler. Το λάθος μπορεί να ανατρέψει ένα κλειστό ερευνητικό πλαίσιο που εγκλωβίζει τη σκέψη. Με αυτόν τον τρόπο προσέγγισης, το λάθος μπορεί να χαρακτηριστεί ως άμορφο διότι προσφέρει νέες δυνατότητες και παιδεία για την ύπαρξη αποτελεσματικής στρατηγικής. Η ομορφιά του λάθους προέρχεται από τη λειτουργικότητά του και τη δημιουργικότητά του. Το λάθος παίζει έναν ευρηματικό ρόλο σε όλα τα πλαίσια της μεθόδου. Ακόμα και αν δεν φαίνεται στο τέλος. Το λάθος παράγει το έργο του και στο τέλος θυσιάζεται για την αλήθεια της λύσης που εμπιέχει την ομορφιά του.

Η πολιτισμική προσέγγιση Ελλάδας και Τουρκίας μέσα από τη σπουδή της γλώσσας και της λογοτεχνίας

Ο χώρος των ελληνικών σπουδών στην Τουρκία και των τουρκικών σπουδών στην Ελλάδα, παράλληλα με τη συνακόλουθη μετάφραση της λογοτεχνίας των δύο λαών και την έκδοση σοβαρών μελετών, θεωρούμε ότι είναι ένας μονόδρομος για την πολιτισμική σύγκλιση Ελλάδας και Τουρκίας, τη γνωριμία του «άλλου», την οικειότητα μαζί του και την άρση της ξενότητας που εδράζεται σχεδόν αποκλειστικά στην άγνοια και στην ιδεολογική φόρτιση της ιστορίας.

Περιγράφοντας, σε πολύ αδρές γραμμές, ένα πρόγραμμα επικωνικών ανάμεσα στους δύο αυτούς γειτονικούς πολιτισμούς, τον ελληνικό και τον τουρκικό, που για αρκετούς αιώνες ήρθαν σε επαφή ή συγκοιτήσαν κάτω από το πολιτικό πλαίσιο της Βυζαντινής και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, θα διακρίνουμε τα εξής απαραίτητα στάδια ή φάσεις: 1. Αμειψία εκμάθησης της σύγχρονης ελληνικής και τουρκικής γλώσσας από επιστήμονες των ανθρωπιστικών επιστημών και ενσυχολούμενους με το πολιτιστικό γίγνεσθαι, όπως π.χ. τους μεταφραστές. 2. Προώθηση των νεοελληνικών και των τουρκολογικών σπουδών αντίστοιχα στις δύο χώρες. 3. Εκπόνηση μελετών για την εικόνα του Έλληνα και του Τούρκου στην τουρκική και στην ελληνική λογοτεχνία, σε διάφορες περιόδους τους και σε συνάρτηση με τις ιστορικές διακυμάνσεις. 4. Μεθοδική και απρόσκοπτη αποπροκατάληψη έρευνας της ελληνικής λογοτεχνικής παραγωγής στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, ιδίως κατά τον 19^ο αιώνα, και ανάλογη έρευνα της λαϊκής και της λόγιας, ελληνόφωνης ή τουρκόφωνης, λογοτεχνίας οθωμανικής προέλευσης στον ελλαδικό χώρο, π.χ. της τουρκοκρατικής λογοτεχνίας. 5. Τακτική συνεργασία για τη διεξαγωγή συνεδρίων και πολιτιστικών δραστηριοτήτων κοινού ενδιαφέροντος. 6. Αισθητό άνοιγμα των εκδότων σε απευθείας, από την ελληνική και τουρκική γλώσσα, μεταφράσεις ποικίλων έργων, που δεν θα εδαρύνονται μόνο από την επικαιρότητα αλλά θα προωθούν οργανωμένα τη γνωριμία με την «άλλη» πλευρά. Και τέλος 7. Πύκνωση των εκπαιδευτικών ανταλλαγών σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης.

Από όλα τα παραπάνω, μερικά αξισημεία βήματα έγιναν σε ακαδημαϊκό επίπεδο. Στη δεκαετία του '90 ιδρύθηκε Τμήμα Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στη Σχολή Γλωσσών, Ιστορίας και Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Άγκυρας και το 2000 Τμήμα Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης. Πριν λίγους μήνες ξεκίνησε να λειτουργεί αντίστοιχο Τμήμα και στο Πανεπιστήμιο Θράκης της Τουρκίας, που έχει έδρα την Αδριανούπολη. Τα συγκεκριμένα Τμήματα αναπτύσσουν γόνιμες συμπράξεις με ελληνικά ακαδημαϊκά ιδρύματα, όπως η συνεργασία του Τμήματος Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου Άγκυρας με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Εδώ συμπληρώσαμε, παρεμπιπτόντως, και την πρόσφατη έναρξη επαφών του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με το Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης. Επίσης σε ορισμένες άλλες Σχολές της Τουρκίας λειτουργούν κατά καιρούς προγράμματα νεοελληνικών σπουδών, όπως στα Πανεπιστήμια Μπουζατίτσι και Σαρπαντίτσι, ενώ ελληνικοί περιεχόμενοι διδακτικά αντικείμενα περιλαμβάνονται και σε κάποια Τμήματα Ιστορίας ή Αρχαιολογίας, όπως στο Τμήμα Ιστορίας του Πανεπιστημίου του Βοσπόρου ή στο Τμήμα Αρχαιολογίας του ομοίου Πανεπιστημίου Θράκης

στην Αδριανούπολη. Ιδιαίτερη σημασία έχει η εκπόνηση μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα από επισημολογίες που μετέπειτα στελεχώνουν ως ακαδημαϊκά προσωπικό σχετικά τμήματα στο Πανεπιστήμιο της Τουρκίας. Αντιλαμβανόμαστε όλα ότι αυτοί οι άνθρωποι αποτελούν τους πλέον κατάλληλους πρεσβυτές του ελληνικού πολιτισμού στους ενγυμνάσιους και πνευματικά ανήσυχους πολίτες της Τουρκίας. Ενδεικτικά αναφέρω τις περιπτώσεις της καθηγήτριας **Μελέκ Ντελίλιμτσι**, η οποία πραγματοποίησε διδακτορικές σπουδές στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στις αρχές της δεκαετίας του '70 με θέμα τη Βυζαντινή Ιστορία και της δόκτορας **Νταμίλ Ντεμιρτζού**, η οποία εκπόνησε τη διτριβή της στον Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Και οι δύο εργαζόταν στο Πανεπιστήμιο της Άγκυρας.

Στην Ελλάδα, τώρα, οι τουρκολογικές σπουδές επισημολογούνται σταδιακά, αν και κάπως καθυστερημένα. Ηδη την τελευταία εικοεταία τουρκολογικά αντικείμενα έχουν εισαχθεί σε αρκετά Τμήματα Ιστορίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας. Πρόγραμμα τουρκικών σπουδών διαθέτει από το 1987 το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης ενώ ως τρίτη επιλεγόμενη γλώσσα διδάσκεται η τουρκική στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Επιπλέον σταθερό προσανατολισμό προς τις τουρκολογικές σπουδές έχουν τρία νεοσύστατα ελληνικά Τμήματα, το Τμήμα Γλωσσών, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών του τοπικού Δημοκρητίου Πανεπιστημίου Θράκης, το οποίο παρέχει τουρκική ειδικευση, και τα Τμήματα Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, όπου λειτουργούν κατευθύνσεις Τουρκικής Γλώσσας. Εξωρωσική μνεία πρέπει να γίνει στο Τμήμα Τουρκικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, το πρώτο πανεπιστημιακό Τμήμα που ασχολείται αποκλειστικά με την τουρκολογία στον ελλαδικό χώρο, και στο Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου, λόγω της ύπαρξής του σε μια γεωγραφική περιφέρεια που μοιράζονται οι δύο κοινότητες.

Σίγουρα το ζήτημα της πολιτισμικής προσέγγισης Ελλάδας και Τουρκίας μέσα τη γλώσσας και της λογοτεχνίας χρειάζεται πολλή δουλειά ακόμη. Σαφώς, βέβαια, όπως τονίσαμε, δεν έχει μόνο ακαδημαϊκή διάσταση. Το περιβάλλον του βιβλίου και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει και οφείλει να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο. Νομίζουμε πως ο πολυπολιτισμικός χαρακτήρας της ενιαίας Θράκης σηματοδοτεί έναν ιδανικό χώρο ζύμωσης και επομένως καλείται να συνδράμει αποφασιστικά προς αυτήν την κατεύθυνση. Κλείνοντας, θα μεταφέρουμε αυτούσια τα λόγια της καθηγήτριας **Μελέκ Ντελίλιμτσι**, που και πιο πάνω μνημονούσαμε, από ένα άρθρο της με τίτλο «Οι Νεοελληνικές Σπουδές στην Τουρκία»: *Χωρίς αμφιβολία γνωρίζοντας «τον άλλο» οι δύο λαοί θα αλληλογνωριστούν καλύτερα και θα κατανοηθεί καλύτερα ο ένας τον άλλο. Αναμφίβολα αυτό θα διευκολύνει την λύση των προβλημάτων μεταξύ των δύο λαών και θα εμπέδωσε τη φιλία. Όλοι εμείς εδώ, οι κάτοικοι της Θράκης, όχι μόνο το ευχόμαστε αλλά και προσπαθούμε, στο μέτρο του δυνατού, για την ενδεδειγμένη του.*

Θανάσης Β. Κούγκουλος
Φιλολόγος

Ο Αγωγός Πετρελαίου και οι Λοβοτομημένοι

Το παραμύθι «Αγωγός» άρχισε να παίζουν «Σάρκα και Οστά» «πέφτουν διαρκώς υπογραφές σε κάποια χαρτί, αλήθεια τι γράφουν αυτά. Αλλά ως προχωρήσουμε...
Τίτλος άρθρου εφημερίδας, «Τις ευθύνες τους για το θέμα του αγωγού καλούνται να αναλάβουν οι φορείς»
Αναδημιού στο σχετικά πρόσφατο παρελθόν, - Διευθυντής Νομαρχιακό Συμβούλιο - Ενημέρωση - Πληροφόρηση, που έγινε.
1^η Αγωγός υπόγειος εκτός από ορισμένα σημεία για ελεγχό.
2^η Δύο εξέδρες φόρτωσης εντός θαλάσσης.
3^η Εξέδρες από το γαλά 6-9 μίλια απόσταση.
4^η Αγωγός εντός του εδάφους, σε βάθος ενός μέτρου.
5^η Διάμετρος αγωγού 96cm του μέτρου.
Και αφού πιάσει δουλειά η επιτροπή των Φορέων ως αρχίσουμε τα ερωτήματα, δεν είναι επιστημονικά, εκείνα θα τα κάνουν άλλοι ειδικοί. Ερωτήματα απλά. Ισως απλοϊκά, σκόρπια και ανάκατα από απλοούς ανθρώπους κατοίκους του Έβρου.

- 1^η: Από ποια γη θα περάσει; Δημόσια, Δημοτική, Ιδιωτική, Καλλιέργησιμη;
- 2^η: Η γη αυτή αφού απαλλοτριωθεί θα δοθεί με Αγορά, Ενοικίαση;
- 3^η: Η παραπάνω Αγορά, Πώληση, Ενοικίαση από ποιοι και σε ποιους θα γίνει;
- 4^η: Αν γίνει Ενοικίαση για πόσο διάστημα; Δηλαδή για 10, 20 ή 99 χρόνια;
- 5^η: Αν γίνει Πώληση, αυτή η λωρίδα σε ποιόν θα ανήκει; Στη Ρωσία, Βουλγαρία, Αμερική, Καζακιστάν, Κίνα, Τουρκία, Αραβικά Εμιράτα, Ιταουλαι, Ινδία;
- 6^η: Όλοι οι μέτοχοι συνδικητές; Ας μη ξεχνάμε ότι σ' αυτές τις εταιρείες το ίδιο κερδίσει κάποιος αλλάζει πολύ εύκολα, ανάλογο με τα παιχνίδια των Χρηματιστηρίων και των μετοχών άλλων των Μετόχων.
- 7^η: Ο αγωγός θα διασχίζει κάθετα το Νομό παράλληλα με τον κεντρικό οδικό Άξονα. Δηλαδή ο Νομός χωρισμένος, κομμένος στα δύο, με ό,τι συνέ...

- 8^η: Εφόσον ο αγωγός θα είναι υπόγειος, ποιες θα είναι οι δυνατότητες διακίνησης ενδών και ενδών ανθρώπων, ζώων και μηχανοκίνητων;
 - 9^η: Κατάληξη του αγωγού Ανατολικά ή Δυτικά της πόλης;
 - 10^η: Διεκπερασμένοι ή νέος;
 - 11^η: Δεξαμενές, πού θα γίνει η εγκατάσταση;
 - 12^η: Έρμα, γενικός, καθαρισμός και σπρέιλα που;
 - 13^η: Ποιοι είναι οι φορείς που θα αναλάβουν τη σύσταση επιτροπών για τους κάθε είδους ελέγχους υλοποίησης και λειτουργίας του έργου;
 - 14^η: Επιτραπέζιο ελεγχου με επιστημονικά στελέχη διαφόρων ειδικοτήτων που θα Αμείβονται από τους φορείς που θα το προσλάβουν δηλαδή όλοι οι Δήμοι του Νομού Έβρου και η Νομαρχία;
- Και επειδή ο κατάλογος των ερωτημάτων θα μεγαλώνει με άλλα δυσκόλα και πιο ειδικευμένα, σε ετοιμασθούν οι υπεύθυνοι φορείς και οι φορείς

και οι αρμόδιοι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού να απαντήσουν στο χαρτί και ηλεκτρονικό τύπο.
Πάντως σε κάποιο στρατηγικό 10ετές σχέδιο και σε κάποιο άλλο της Habitat Agenda με σχεδιασμό της πόλης Αλεξανδρούπολης για 30ετία, μελέτες και οι δύο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δεν βήκαμε τίποτε πέρα του παραμυθίου του Αγωγού. Όσο δε για τους άλλους Δήμους του Ν. Έβρου και τους άρχοντές τους, ως αρχισούν να ρωτούν και να βρβαλίζουν. Η λοβοτομή είναι επέμβαση στον εγκέφαλο για αλλαγή της προσωπικότητας, αλλά σε 146.000 χιλιάδες εγκεφάλους του Νομού Έβρου δεν είναι δυνατόν να γίνει, εκτός αν εφορμασθεί με Πυρηνική Ενέργεια ή με Αεριοπυρολυμένο Ουράνιο.
Εν αναμονή.

Απλή Δημότης - Πολίτης Νομού Έβρου
Όλγα Γκουρβά